

לִיצְחָק כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה לְאַבְרָהָם, רַק שָׁזָה הוֹכִיחַ אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה.

בֹּא רֵאָה, כְּתוּב כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה. אָמַר רַבִּי אַבְא, מִשּׁוּם כֶּף אֲמַר אַחְתִּי הִיא, כְּדִי לְהַדְבִּק בְּשִׂכְנָהּ, שְׁכַתוּב אָמַר לְחֻכְמָה אַחְתִּי אֶת. מָה הִטְעַם? מִשּׁוּם שִׁבְחָם לֹא הִיְתָה אֲמוּנָה. שָׂאם נִמְצְאָה כְּהֵם אֲמוּנָה, לֹא הִיָּה צְרִיךְ, אֲבָל מִתּוֹךְ שְׁלֹא הִיְתָה בִּינֵיהֶם אֲמוּנָה אָמַר כֶּף, וּמִשּׁוּם כֶּף אָמַר, כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה. אֵין יִרְאת אֱלֹהִים, זֶה הָאֲמוּנָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִשּׁוּם שְׁלֹא שׁוּרָה הַשְּׂכִינָה מִחוּץ לְאַרְץ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל זֶה אֵין יִרְאת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה, שָׁזָה לֹא מְקוּמוֹ וְלֹא שׁוּרָה כָּאֵן. וַיִּצְחָק הַחֲזִיק בּוֹ בְּאֲמוּנָה, שְׂרָאָה שֶׁהִנֵּה הַשְּׂכִינָה שׁוּרָה כְּתוּבָה אֶשְׁתּוּ.

וַיֵּצֵא אַבְיִמְלֶךְ אֶת כָּל הָעָם לֵאמֹר הִנְגַע בְּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמַת בֹּא רֵאָה כְּמָה מֵאָרִיךְ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרִשְׁעִים מִשּׁוּם אוֹתוֹ הַחֲסֵד שֶׁעָשָׂה עִם הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהָרִי מִשּׁוּם זֶה לֹא שְׁלִטוֹ בְּיִשְׂרָאֵל עַד לְאַחַר דּוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים. יָפָה עָשָׂה אַבְיִמְלֶךְ שֶׁעָשָׂה חֲסֵד עִם יִצְחָק שֶׁאָמַר לוֹ (לְאַבְרָהָם) הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב כְּעֵינֶיךָ שָׁב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חֻכַּל עַל הַרְשָׁעִים שֶׁחֲסָדָם אֵינוֹ שְׁלֵם. בֹּא רֵאָה, עֶפְרוֹן אָמַר בְּהִתְחַלָּה, (בְּרֵאשִׁית כג) אֲדֹנָי שְׂמַעְנִי הַשְׁדָּה נִתְתִּי לָךְ וְהִמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נִתְתִּיָּהּ וְגו'. וְאַחַר כֶּף אָמַר, אָרְצִי אֶרְבַּע מֵאֹת שְׁקָל כֶּסֶף וְגו'. וְכְתוּב וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן וְגו', עֵבֶר לְסַחַר. אֵף כָּאֵן כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה

אַבְיִמְלֶךְ לִיצְחָק וַיֹּאמֶר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, יָאוֹת הָיָה אַבְיִמְלֶךְ לְמַעַבְד לִיצְחָק כְּמָה דְעַבְד לְאַבְרָהָם, בַּר דְּהָא אוֹכַח לִיהַ קְדָשָׁא כְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא.

הָא חֲזִי, כְּתִיב כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה, אָמַר רַבִּי אַבְא, בְּגִין כֶּף אָמַר אַחְתִּי הִיא, בְּגִין לְאַתְדַּבְּקָא בְּשִׂכְנָתָא, דְּכְתִיב, (מְשִׁלִּי ז) אָמַר לְחֻכְמָה אַחְתִּי אֶת. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּבָהוּ לֹא הָיָה מְהִימְנוּתָא, דְּאִי מְהִימְנוּתָא אֶשְׁתַּפַּח בִּינֵיהוּ, לֹא הָיָה אֶצְטְרִיךְ. אֲבָל מְגוֹ דְּלֹא הָיָה בִּינֵיהוּ מְהִימְנוּתָא, אָמַר הַכִּי. וּבְגִין כֶּף אָמַר (בְּרֵאשִׁית כ) כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין יִרְאת אֱלֹהִים (דף קמא ע"א) בְּמָקוֹם הַזֶּה. אֵין יִרְאת אֱלֹהִים, דָּא מְהִימְנוּתָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּגִין דְּלֹא שְׂרִיא שְׂכִינָתָא לְבַר מֵאֶרְעָא קְדִישָׁא וְעַל דָּא אֵין יִרְאת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה, דְּלֹאוֹ אַתְרִיהַ הוּא, וְלֹא שְׂרִיא הָכָא. וַיִּצְחָק אַתְתַּקַּף בֵּיהַ בְּמְהִימְנוּתָא, דְּחָמָא דְּהָא שְׂכִינָתָא גּוֹ אַתְתִּיהַ שְׂרִיא.

וַיֵּצֵא אַבְיִמְלֶךְ אֶת כָּל הָעָם לֵאמֹר הִנְגַע בְּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמַת (בְּרֵאשִׁית כו).

תָּא חֲזִי, כְּמָה אוֹרִיךְ לְהוּ קְדָשָׁא כְּרִיךְ הוּא לְרִשְׁיַעֲיָא, בְּגִין הוּא טִיבוֹ דְעַבְד עִם אַבְהָן קְמָאִי. דְּהָא בְּגִין דָּא לֹא שְׁלִיטוֹ כְּהוּ יִשְׂרָאֵל עַד לְבִתְרַ דְּרִין בְּתֵרָאִין. יָאוֹת עַבְד אַבְיִמְלֶךְ, דְעַבְד טִיבוֹ עִם יִצְחָק, דְּאָמַר לִיהַ (בְּרֵאשִׁית כ)

הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב כְּעֵינֶיךָ שָׁב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חֻכַּל עַלֵּיהוּ דְרִשְׁיַעֲיָא, דְטִיבוּתָא דְלְהוֹן לָאו אִיהוּ שְׁלִים, תָּא חֲזִי, עֶפְרוֹן בְּקַדְמִיתָא אָמַר, (בְּרֵאשִׁית כג) אֲדֹנָי

שְׂמַעְנִי הַשְׁדָּה נִתְתִּי לָךְ וְהִמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נִתְתִּיָּהּ וְגו'. וְלְבִתְרַ אָמַר,